

Kocsis Dénes - a Pesti Broadway Musical Stúdió egykori növendékének
– kiemelkedő sikere Szörényi Levente-Bródy János: István, a király c. rockopera főszerepében

18 KULTÚRA

2018. szeptember 1., szombat

Látványos és felejthetetlen szuperproducióként hirdették Baján a magyar rockoperát

Éljen István fejedelem! Fejedelem?

A Budapesti Operettszínház és a Baja Marketing Kft. sztárszereposztást és lélegzetelállító látványt ígért a Petőfi-szigeten, páratlan természeti környezetben kialakított új játszóhelyen nyár végére. Minden idők legsikeresebb magyar rockoperája, a Szörényi Levente és Bródy János szerzőpáros által jegyzett István, a király nekem is nagy kedvencem, és bár tudtam, hogy ősztől Budapesten is láthatnám (és meg is fogom nézni), nem kis szervezési bravúrral, de eljutottam Bajára, majd az előadás után éjszaka vissza Budapestre. Egyrészt mert nem akartam lemaradni azokról az elemekről, amelyek csak a szabadtéri előadásokon voltak láthatók, másrészt mert a színházi szereposztás nem teljesen lesz azonos a bajaival, és nem harmadrészt, hanem leginkább azért tem magam, mert kíváncsi voltam Székely Kriszta rendezésére.

B. Orbán Emese

Az alkotócsoporton, amely a 35. évforduló alkalmából színe vitte az István, a királyt, látszik, hogy megtett minden tőle telhetőt, hogy „látványos és felejthetetlen szuperprodukciónak” szülessen, amely méltó módon tisztelget államalapító királyunk emléke előtt. Nem vonom kétségbe az igyekezetet és a jó szándékot sem, viszont az, aki az ajánlóba ezt a mondatot fogalmazta, aligha látta az előadást.

Látványos volt a produkció, ezt megérőstem. Pattantyus Dóra jelmezei, Cseh Renátó díszletei, Bodor Johanna balettigazgató és Lénárt Gábor koreográfia híven szolgálta a rendező koncepcióját és a főleg egy szabadban lezajló előadással kapcsolatos azon elvárását, hogy valami töltse már ki azt a nagy teret. Szabadtéri előadás az ember nem úgy viselkedik, mint egy kőszínházban, és alighanem ezt a célt – mármint az élve egzaltált közönség kielégítését – szolgálta a második felvonást megelőző, valóban lélegzetelállító motoroskaszkadőr-bemutató, amelyet nem nagyon sikerült integrálni a pogányok (?) szertartásába. Az, hogy a szereplőgárda ott tolongott a szí-

Színészi játékkal brillirozott Kocsis Dénes a címszerepben

Fotó: Gordon Eszter

pad szélén, mintha résztvevője lenne a show-nak, vagy az, hogy Koppány bukásait markolászva rohant be a színpadra a motoros-tűzes-robbanásos zűrzavar után, engem legalábbis nem győzött meg.

De lássuk a kijelentés második felét! A tisztelgést az államalapító király előtt. Hát... Egy családi vizslátörténete lenne az István, a király? Pusztán arról lenne szó, hogy Géza fejedelem halála után Koppánynak kedve támad az uralkodásra, és a hagyományokra hivatkozva nyújtja be igényét? Az, hogy a kereszténység és a pogányság között tör ki a véres összecsapás, mellékes lenne? Elegendő vajon egy karcsú angyal balról, egy aranyagancsos patás, elhízott szarvasra hajtó akármilyen jobbról és egy szép, fényes kereszt középen, jó hátul? Mellékes lenne, hogy a magyar államiség alapítóját tette le István? Alföldi Róbert 2013-as rendezése már lerombolta

a mű szakralitását, de a nemzeti értékeiből maradt valami. Napjainkra reflektálva tette fel a kérdést, hogy mit jelent és mit tud adni napjainkban egy ezereves történet.

Nagyon összetett gondolatokat kapunk Székely Kriszta megvalósításától is, de ezek alaposan elrugaszkodnak attól, amit eddig az István, a király ébresztett bennünk.

„A téma, amit a szerzők kiválasztottak, nagyon fontos állomása a magyar történelemnek, vagyis az, hogy milyen döntések és események mentén állt össze végül ez a nemzet. Ennek az országnak a történelem során megélt nehézségei nagyon jól megmutathatók ezzel az egy történettel” – nyilatkozta Székely Kriszta egy interjúban. Ugyanott mondta, hogy őt a Nyugat és a Kelet közötti választás állandó kényszerű és a fiatal király személyes története érdekli: milyen hatással van a hatalom a személyiségére, és azt

is elmondta, hogy rendezésében nem szeretne párhuzamokat vonni az aktuálpolitikával: „Fontosabb volt számomra az emberi oldala a történetnek, hogy egy fiatal embernek, ha ilyen helyzetbe kerül, mint István, milyen döntéseket kell meghoznia, hogy a hatalom milyen hatással van a személyiségére... Ezek idén átvélő dolgok, tehát inkább azokat a témákat szerettem volna ebből a történetből kiemelni, amelyek univerzálisabbak, mint akár az európai, akár a magyar aktualitások. [...] Azt gondolom, hogy bátran nyúlunk a darabhoz, de közben mégis tiszteletben tartottuk a történet nemességét. [...] Sikerült annak a generációnak is létrehozni ezt az előadást, amelyik már nem az István, a király legendájában nőtt fel, amelyik csak a szüleitől, nagyszüleitől hallott róla vagy fotókon látta. Arra törekedtünk, hogy átéljük ezt a művet a királydombi élmény után egy ma ér-

vényes másikba, de úgy, hogy azok se csalódjanak, akik tele vannak emlékekkel az eredeti előadás kapcsán” – fogalmazott Székely Kriszta.

Nem véletlenül idéztem ennyit az általam amúgy kedvelt és elismert fiatal rendezőtől. Mert felvetődik a kérdés: mit is akart Székely Kriszta?

Mert ha téren és időn kívül akarta helyezni azt a darabot, amelyik nagyon is meghatározott térben és pontosan ismert időben játszódik, akkor sikerült. És akkor is sikerült el, ha azt akarta megmutatni, hogy István király gyenge, esendő ember volt, aki belékényszerült az uralkodói szerepbe, mert egyik oldalról a nagybátyja pofozta meg, a másik oldalról az anyja ripakodott rá, a felesége mással költött, esélye sem volt a boldogságra azzal, akéhez vonzódott, és egyáltalán, mindegyre sírva fakadt. Ilyen nyafogós lett volna egy férfi egy évezreddel ezelőtt, vagy ez már a ma vagy a jövő férfinja? Sokszor hallottam, hogy az István, a király remekmű, de csak a Kárpát-medencében, és főleg hogy csak magyaroknak lehet előadni. Most látnunk egy olyan előadást, amelyet el lehet vinni nyugatra, viszont például a Székelyföldre nem ajánlom, mert ott ha meglátják ezt az Istvánt (énekeljen amúgy bármilyen jól és brillirozzon színészi játékkal Kocsis Dénes), nagyon furcsán néznének, és csak azért nem hagynák ott, mert behunynt szemmel is lehet zenét hallgatni.

Az István, a királynak markáns és meghatározó szereplői vannak. Mindkétre szükség van, hogy a történet felépüljön, a dráma kiteljesedjen, és majdan eljőjön a katarzisz.

Azért nem foglalkozom most a többiekkel, mert a bajai előadásokon túl vagyunk, az operettben pedig részben változik a szereposztás. Az isten szabad ege alatt különféle technikai turpisságokat kell alkalmazni, ezért nem elemzem a hangbéli teljesítményeket sem. Szeptember 20-tól látható lesz a produkció Budapesten, megnézem és visszatérek rá. Nézzék meg önközi! Évezzezzék az elévülhetetlen zenét, hallgassák a veretes dalszövegeket, és gondolkozzanak azon, vajon tényleg annyira eltávolodott-e a forma a tartalomtól, mint ahogy én érzem.